

+
M
PAX

8 december 2018
Onbevleete Ontvangenis

Veelgeliefden,

begin van deze week zijn we de adventstijd begonnen, een tijd van verwachting. Ondanks de schrikwekkende beschrijvingen van rampen op aarde en tekenen aan de hemel, zoals deze in het evangelie werden voorgesteld, weten we dat het daarbij om een barensood van de kosmos gaat. De advent is dan ook een tijd van blijde verwachting, een vreugdevol uitzien naar de komst van de Heer. Om ons daarop voor te bereiden vieren we vandaag als het ware een dubbele blijde verwachting. Met de Onbevleete Ontvangenis vieren we dat Anna in blijde verwachting is van haar dochter Maria. en in het evangelie horen we hoe deze dochter in blijde verwachting komt van haar zoon Jezus die ook Gods Zoon is. Het is niet toevallig dat we vandaag het evangelie van de Menswording horen, want het feest van vandaag heeft alles met de Menswording te maken. De Onbevleete Ontvangenis, een voorrecht dat Maria ten deel viel in de schoot van haar moeder Anna, ja zelfs daarvoor al, is haar geschonken met het oog op de Menswording van het goddelijk Woord. Een noodzakelijke genade om deze afdaling van God naar de mens mogelijk te maken.

Door haar Onbevleete Ontvangenis is Maria gevrijwaard van de erfsmet. De moeder van de Heer heeft daardoor een bijzonder enge verhouding met God. Zij is totaal aan Hem toegewijd, een gegeven dat ook in haar maagdelijkheid wordt uitgedrukt. Het lichaam van Gods Zoon werd in de schoot van zijn maagdelijke moeder gevormd. De kerkvader Irenaeus schrijft hierover in de tweede eeuw: "Maria is de maagdelijke aarde van voor de zondeval, waaruit God evenals weleer in het paradijs de oude Adam thans Christus als de nieuwe Adam heeft gevormd."

We zien waarom de eerste lezing genomen is uit het boek Genesis, waarin Adam en Eva 'nee' zeggen tegen God. De oude Adam heeft zijn schuld willen afschuiven op Eva, ja op God zelf. Maar de nieuwe Adam heeft, zelf schuldeloos, de schuld op zich genomen. Naast Hem staat de nieuwe Eva die de afwijzing door de oude Eva teniet doet door haar totaal 'ja' aan God te geven. Maar om dat totale 'ja' te kunnen uitspreken, moest zij ook totaal vrij zijn, zonder zonde, zonder erfsmet.

Vanuit de visie dat Maria de nieuwe Eva is, komt een duidelijk licht te vallen op de actieve rol die Maria bij de Menswording speelt. Zoals Eva eerst instemde met de woorden van de slang en daarna 'zag dat het goed eten was van de boom', een vrucht plukte en ervan at, zo stemde Maria eerst in met de woorden van de engel ('zie de dienstmaagd des Heren, mij geschied naar uw woord), voordat de Geest haar overschaduwde. Vandaar dat de vaders zeiden dat Maria haar Zoon eerst in haar hart en vervolgens pas in haar schoot ontvangen heeft. Het Tweede Vaticaans Concilie houdt ons daarom voor: [«De maagd Maria immers heeft bij de boodschap van de engel het Woord van God in haar hart en in haar schoot ontvangen, ...» (Lumen gentium 53)] «De Vader van barmhartigheid nu heeft gewild, dat aan de menswording de aanvaarding zou voorafgaan door haar die bestemd was de moeder van Jezus te worden: zo zou de vrouw, die tot de dood had bijgedragen, ook tot het leven bijdragen.» ... «Geen wonder dus, dat bij de Kerkvaders het gebruik ingang vond de moeder van God volkomen heilig en vrij van elke erfsmet te noemen, als het ware door de Heilige Geest gevormd en tot een nieuw schepsel gemaakt.» (Lumen gentium 56)

In deze laatste woorden van het Concilie wordt haar Onbevleete Ontvangenis vermeld, die geheel in dienst staat van de Menswording. Immers voor de nieuwe schepping is de vrije en volkomen instemming van de nieuwe Eva nodig. Anders zou God een nieuwe

schepping in onvolkomenheid moeten beginnen. Omdat ze zonder erfsmet was, is Maria degene die volledig ja heeft kunnen zeggen.

In Maria zien we een belangrijk kenmerk van alle genade. God vraagt namelijk de mens om samen met Hem mee te werken. God heeft ons als het ware nodig. Hij wil ons nodig hebben voor Zijn heilsplan. Of zoals sint Augustinus het zegt: Hij heeft ons geschapen zonder ons, maar wil ons niet herscheppen zonder ons. Dit is het mysterie van de menselijke medewerking met God dat zijn hoogtepunt en uitdrukking vindt in het Onbevlekt Hart van Maria. Maria is de enige mens naast Jezus die volledig aan Gods liefde heeft beantwoord, die volledig 'ja' heeft gezegd tegen God. Wij spreken altijd netjes met twee woorden, zoals we het geleerd hebben: we zeggen 'ja' en voegen er aan toe 'maar...' We zeggen 'ja' en maken direct daarop een voorbehoud, stellen voorwaarden. Willen we werkelijk 'ja' zeggen dan moet ons klein 'ja' uitgroeien tot een volledige 'ja'.

Maria's begenadiging staat geheel in dienst van haar zending. Door haar begenadiging kreeg zij de mogelijkheid om een volledig 'fiat' uit te spreken tegenover God. (KKK 506:) "Maria is maagd, omdat haar maagdelijkheid 'het teken van haar geloof is', (LG 63) dat door geen enkele twijfel geschonden werd en het teken is "van haar onverdeelde overgave aan de wil van God". (Vgl. 1Kor. 7,34-35) Juist dit geloof laat haar de moeder van de Verlosser worden. "Maria is gelukzaliger omdat haar het geloof in Christus geschonken wordt, meer dan omdat zij het vlees van Christus ontvangt", aldus sint Augustinus"

Dit is de houding die we bij de heilige Maagd terugvinden. In haar fiat drukt ze haar deemoedige houding naar God uit: "mij geschiede", ik bied me aan God aan en Hij mag doen wat Hij het beste dunkt." In die geloofshouding mogen en moeten wij haar navolgen.